

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 30. mars 2023 av Høyesterett i avdeling med

justitiarius Toril Marie Øie
dommer Wilhelm Matheson
dommer Henrik Bull
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
konstituert dommer Magni Elsheim

HR-2023-585-A, (sak nr. 22-101569SIV-HRET)
Anke over Eidsivating lagmannsretts dom 31. mai 2022

A (advokat Morten Kokkim)

mot

B (advokat Haakon Andreas Langeland – til
prøve)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Bull:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder et krav om erstatning etter aksjeloven § 17-1 mot en person som var styreleder og daglig leder i et foretak som hadde utført mangelfulle byggearbeider. Spørsmålet er om kravet er foreldet, noe som beror på når foreldelsesfristen i foreldelsesloven § 9 begynte å løpe.
- (3) B inngikk 8. august 2016 avtale med R-Byggetjenester AS (RBT) om utbygging og fasadeendring av en enebolig i Hamar. Arbeidet skulle være avsluttet ved utgangen av mars 2017.
- (4) Styreleder og daglig leder i RBT var A, som også eide 50 prosent av aksjene i foretaket. De øvrige aksjene var eid av familiemedlemmer. RBTs postadresse var den samme som As boligadresse.
- (5) B var misfornøyd med arbeidene. Han reklamerte i en e-post 18. september 2016 over planlegging, utføring og fremdrift. RBT ved A var ikke enig og ga B valget mellom å avslutte kontraktsforholdet eller la RBT fortsette arbeidene. B valgte å la RBT fortsette. Den 14. november 2016 klaget B på nytt over fremdriften og over «rare løsninger, feil og sløsing med materialer». Han påpekte enkelte forhold som måtte på plass snarest og meddelte RBT ved A at RBT deretter kunne avslutte arbeidet. Da kontraktsforholdet var avsluttet, hadde B betalt rundt 800 000 kroner i vederlag til RBT.
- (6) Våren 2017 oppdaget B nye mangler ved det utførte arbeidet. Han reklamerte på nytt 5. mars 2017 og varslet at han ville engasjere eksternt bistand for å gjennomgå RBTs arbeider. Reklamasjonsrapporten som ble utarbeidet, forelå 10. august 2017. I et avsnitt om konklusjoner heter det blant annet at «[a]rbeidene som er utført bærer generelt preg av manglende forståelse og kompetanse for faget, slurvete arbeid, dårlig håndverk, manglende ledelse og dårlig kommunikasjon mellom partene».
- (7) På bakgrunn av rapporten engasjerte B advokat, som 18. august 2017 reklamerte over de feilene som var funnet, og gjentok konklusjonen som jeg nettopp har sitert fra reklamasjonsrapporten. RBT ble tilbudt å rette manglene og ble varslet om at B ellers ville kreve prisavslag og erstatning. RBT var uenig i de påpekte feilene, men stilte til et befaringsmøte 4. desember 2017 for å finne en felles løsning. Under møtet var det fortsatt uenighet om påpekte feil.
- (8) Etter dette var det ikke kontakt mellom partene før B i mars 2018 sendte søksmålsvarsel til RBT. I varselet anførte B at rettingsadgangen nå var avskåret. Han krevde i stedet prisavslag og erstatning med til sammen 2 743 641 kroner. I en e-post i april 2018 avviste RBT kravet, men stod ved tilbudet om utbedring. B tok deretter ut forliksklage, og Hamar forliksråd avsa 18. juni 2018 fraværdom der RBT ble dømt til å betale det nevnte beløpet.
- (9) RBT tok ut søksmål for Hedmarken tingrett, som i dom 28. juni 2019 dømte RBT til å betale 627 187,50 kroner med tillegg av forsinkelsesrente til B. Begge parter anket til

Eidsivating lagmannsrett, men før saken kom til avgjørelse der, ble RBT tatt under konkursbehandling ved Sør-Østerdal tingretts kjennelse 7. juli 2020. Saken for lagmannsretten ble hevet ved kjennelse 3. september 2020.

- (10) B tok 14. oktober 2020 ut stevning mot A med krav om at han i egenskap av å være styreleder, daglig leder og hovedaksjonær i RBT skulle betale erstatning til B. Erstatningskravet var basert på utbedringskostnadene for de påberopte manglene ved RBTs arbeid, som B mente hadde sin årsak i at A hadde utført sine ledelsesoppgaver i selskapet på uaktsomt vis.
- (11) Østre Innlandet tingrett avsa 9. november 2021 dom med slik domsslutning:
- «1. A frifinnes.
 - 2. B betaler innen 2 uker fra dommens forkynnelse 286 250 – tohundreogåttisekstusentohundreogfemti – kroner til A med tillegg av forsinkelsesrente fra forfall til betaling skjer.»
- (12) Tingretten kom til at kravet mot A var foreldet. Slik tingretten så det, begynte foreldelsesfristen på tre år i foreldelsesloven § 9 å løpe senest da reklamasjonsrapporten forelå i august 2017. Fristen var derfor utløpt da det ble tatt ut stevning 14. oktober 2020.
- (13) B anket dommen til Eidsivating lagmannsrett, som 31. mai 2022 avsa dom med slik domsslutning:
- «1. A dømmes til å betale til B 800 000 – åttehundretusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet fra 14. oktober 2020 og til betaling skjer.
 - 2. Det tilkjennes ikke sakskostnader for verken tingretten eller lagmannsretten.»
- (14) Lagmannsretten mente at Bs krav mot A ikke var foreldet. Den så det slik at «B som forbruker i alle fall ikke kunne forventes å undersøke de selskapsinterne forhold av betydning for å holde A personlig erstatningsansvarlig etter aksjeloven, så lenge det fortsatt pågikk undersøkelser om manglenes årsak/omfang og det var uavklart om RBT ville rette eller kompensere for manglene».
- (15) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder bare foreldesspørsmålet og retter seg mot lagmannsrettens rettsanvendelse og bevisbedømmelse. Forutsatt at Høyesterett skulle komme til at kravet ikke er foreldet, er altså As erstatningsansvar, så langt det følger av lagmannsrettens dom, ikke bestridt for Høyesterett.

Partenes syn på saken

- (16) Den ankende part – A – har i korte trekk anført:
- (17) B «fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige», jf. foreldelsesloven § 9 nr. 1, senest da reklamasjonsrapporten forelå 10. august 2017.

- (18) Kunnskapskravet omfatter bare de faktiske forhold. Skaden behøver ikke å være klarlagt i detalj. Lagmannsretten har ikke holdt A ansvarlig for andre tapsposter enn dem som er beskrevet i rapporten. I rapporten pekes det blant annet på «manglende ledelse» som årsak. B var klar over As sentrale rolle i RBT. Eventuell manglende kjennskap til styreansvarsreglene i aksjeloven er uten betydning.
- (19) At fordringshaveren er forbruker, kan bare ha betydning ved den konkrete aktsomhetsvurderingen. For øvrig er fordringshaverens status som forbruker uten betydning. Spørsmålet om aktsomhet er ikke aktuelt i denne saken – B hadde rent faktisk den nødvendige kunnskapen allerede i august 2017.
- (20) Erstatningsansvaret etter aksjeloven § 17-1 er et selvstendig ansvar som gjelder parallelt med foretakets kontraktsrettslige mangelsansvar. Det er ikke avhengig av at mangelsansvaret først blir avklart, eller av at foretaket som også er direkte ansvarlig for manglene, ikke kan gjøre opp for seg. Foreldelsesfristens begynnelse er derfor ikke avhengig av at mangelsansvaret er avklart mellom kontraktpartene, eller av at det først blir klart at kontraktsmotparten – foretaket – ikke er i stand til å betale. Dette gjelder selv om kjøperens fokus i første omgang naturlig nok er rettet mot mangelsansvaret.
- (21) Foreldelsesloven § 9 gir heller ikke grunnlag for å innvilge en generell områdingstid *etter at* fordringshaveren har fått nødvendig kunnskap, før fristen begynner å løpe.
- (22) A har nedlagt slik påstand:
- «Prinsipalt
1. A frifinnes.
 2. A tilkjennes sakskostnadene for tingretten og lagmannsretten, og det offentlige tilkjennes sakskostnadene for Høyesterett.
- Subsidiært
- 1 Lagmannsrettens dom oppheves.
 2. A tilkjennes sakskostnadene for tingretten og lagmannsretten, og det offentlig tilkjennes sakskostnadene for Høyesterett.»
- (23) Ankemotparten – B – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (24) Den konkrete anvendelsen av aktsomhetsnormen i foreldelsesloven § 9 må skje i lys av fordringshaverens posisjon som forbruker og dermed som den svakere part i forholdet. Vurderingen av om fordringshaveren har «nødvendig kunnskap» om skaden og den ansvarlige, må ta hensyn til hva det er naturlig for en forbruker å ha fokus på under konflikten med motparten.
- (25) Dette innebærer for det første at en slik fordringshaver ikke har noen oppfordring til å foreta nærmere undersøkelse av grunnlaget for et eventuelt krav mot selskapsledelsen før det er klart at selskapet selv ikke vil gjøre opp for seg. En forbruker har normalt ingen grunn til å anta at så ikke vil skje. At mangelskravet mot RBT var verdiløst, ble først klart da RBT gikk konkurs 7. juli 2020. Det gjelder selv om styreansvaret er et selvstendig ansvar.

- (26) For det annet er kravet mot selskapsledelsen i dette tilfellet reelt sett avledet av mangelsansvaret for selskapet som kontraktsmotpart. Før det er noenlunde klart at det er grunnlag for mangelsansvaret, har en forbruker følgelig ingen oppfordring til å avklare mulighetene for å rette et erstatningskrav mot selskapsledelsen. Selv om en avklaring av om selskapet som kontraktsmotpart vil foreta retting, ikke har betydning for når foreldelsesfristen begynner å løpe for kravet mot selskapet, kan det ha betydning for når fristen begynner å løpe for et erstatningskrav rettet mot selskapsledelsen. Spørsmålet om retting var ikke avklart før årsskiftet 2017–2018. Dessuten var det frem til lagmannsrettens dom uklart hvem som hadde påtatt seg prosjektlederansvaret for byggearbeidene – B selv eller RBT.
- (27) For det tredje må en skadelidt forbruker i et tilfelle som dette ha en viss områdingstid fra reklamasjonstidspunktet for å avklare muligheten for å rette et erstatningskrav mot selskapsledelsen. I dette tilfellet varte en rimelig områdingstid i alle fall til etter midten av oktober 2017.
- (28) Alle disse forholdene leder, hver for seg, til at foreldelsesfristen for Bs erstatningsansvar mot A ikke hadde begynt å løpe så tidlig som 14. oktober 2017, og kravet mot A er dermed ikke foreldet.
- (29) B har nedlagt slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
 2. A dømmes til å betale til det offentlige sakens kostnader for Høyesterett.
 3. A dømmes til å betale til B sakens kostnader for tingretten og lagmannsretten.»

Mitt syn på saken

Generelt om styreansvar og foreldelsesloven § 9

- (30) Bs krav mot A er et erstatningskrav etter aksjeloven § 17-1 første ledd. Der heter det at selskapet, aksjeeiere «eller andre» kan kreve at blant andre daglig leder, styremedlem eller aksjeeier skal erstatte skade som de «i den nevnte egenskap forsettlig eller uaktsomt har voldt vedkommende». Det er altså tale om erstatning utenfor kontrakt. Som nevnt var A både daglig leder, styreleder og største aksjonær i RBT. Aksjeloven § 17-1 omtales gjerne som en bestemmelse om «styreansvar». I denne saken kan det synes som Bs krav mot A særlig er basert på As utøvelse av funksjonen som daglig leder. For enkelthets skyld kommer jeg likevel til å tale om As «styreansvar».
- (31) Foreldelsesloven § 9 regulerer foreldelse av krav om erstatning utenfor kontrakt. I denne saken er det § 9 nr. 1 første punktum som er relevant. Denne bestemmelsen lyder:
- «Krav på skadeserstatning eller oppreisning foreldes 3 år etter den dag da skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.»
- (32) Foreldelsesfristen løper altså fra den dagen da skadelidte fikk eller burde skaffet seg «nødvendig kunnskap» om skaden og den ansvarlige.

- (33) Foreldelsesfristen kan avbrytes blant annet ved at fordringshaveren tar rettslige skritt mot skyldneren, jf. foreldelsesloven § 15. Partene er enig om at det var Bs stevning mot A 14. oktober 2020 som er den aktuelle fristavbruddshandlingen.
- (34) I HR-2021-530-A avsnitt 28 og 29 oppsummerer Høyesterett kunnskapskravet i § 9 nr. 1 slik:

«Kunnskapskravet er omtalt på noe forskjellig måte i ulike sammenhenger. I Rt-2011-1029, som jeg straks kommer tilbake til, heter det i avsnitt 36 at ‘skadelidte må ha fått slik kjennskap til de økonomiske skadevirkninger han er påført eller antas å bli påført, at han objektivt sett har grunnlag for og en oppfordring til å gå til søksmål’ mot den ansvarlige. Denne formuleringen er langt på vei fulgt opp i Rt-2012-543 avsnitt 57, der det med henvisning til Rt-2001-1702 også presiseres at ‘det faktiske resultatet av den skadevoldende handling’ må ha inntrådt før foreldelsesfristen begynner å løpe. I HR-2019-2034-A avsnitt 53 er dette formulert slik at ‘virkningen’ av det ansvarsbetingende forholdet først foreligger når ‘det objektivt sett har oppstått et tap eller er på det rene at tap vil oppstå’.

Jeg kan ikke se at disse nyanseforskjellene har betydning for foreldelsesfristens utgangspunkt i vår sak. Fellesnevneren er at foreldelsesfristen løper fra det tidspunkt skadelidte fikk eller burde skaffet seg kunnskap om de konkrete økonomiske skadevirkningene han er – eller vil bli – påført som følge av den ansvarsbetingende handlingen. Skadelidtes kunnskap må for øvrig omfatte alle vilkårene for erstatningsansvar, men skadens omfang behøver ikke være klarlagt i detalj, se Hagstrøm og Stenvik, Erstatningsrett, 2. utgave, 2019 side 603-604.»

- (35) I Rt-2007-1665 avsnitt 54 er det videre forutsatt at de opplysningene som fordringshaver kjente eller burde ha kjent, må være så vidt sikre at de gir grunn til å reise erstatningssøksmål med utsikt til positivt resultat. I dette ligger at skadelidte – tross uvitenhet om utfallet – må ha rimelig grunn til å få ansvarsspørsmålet prøvet for domstolene, jf. Rt-2001-1702 på side 1712.
- (36) Kunnskapskravet gjelder som hovedregel de faktiske forhold. Såkalt rettsuvitenhet eller rettsvillfarelse – at skadelidte har vært ukjent med de relevante rettsreglene – har altså i utgangspunktet ikke betydning for når foreldelsesfristen begynner å løpe, jf. Rt-1979-492 *Varfjell* på side 497–498 og Rt-2008-1665 *Periscopus* avsnitt 31.

Styreansvaret som et selvstendig ansvar

- (37) Styreansvaret er et selvstendig ansvar som løper parallelt med selskapets kontraktsrettslige ansvar. Dette er slått fast i Rt-1998-276, der det på side 282 er uttalt følgende:

«Erstatningsansvaret for tillitsmenn og daglig leder vil særlig ha praktisk betydning når selskapet ikke oppfyller sine forpliktelser. Men jeg kan ikke se at erstatningsansvaret etter aksjeloven § 15-1 [nå § 17-1] er subsidiært i forhold til selskapets ansvar. I den utstrekning tillitsmannen/daglig leder og selskapet er erstatningsansvarlige for de samme tapsposter, vil det derfor foreligge et solidarisk ansvar. Jeg understreker at en annen sak er spørsmålet om hvor langt uaktsomhetsansvaret etter aksjeloven § 15-1 i forskjellige sammenhenger rekker. Her

vil det utvilsomt kunne oppstå vanskelige spørsmål, som jeg ikke går inn på i større utstrekning enn det er nødvendig for saken.»

- (38) B bestrider ikke at styreansvaret er et selvstendig ansvar, også når det gjelder foreldelse. Han anfører imidlertid at hans status som forbruker i kontraktsforholdet med RBT, og den faktiske sammenhengen mellom RBTs mangelsansvar og As styreansvar, likevel får betydning på flere måter for vurderingen av når skadelidte fikk eller burde ha skaffet seg «nødvendig kunnskap» om skaden og den ansvarlige.

Generelt om forbrukerperspektivet

- (39) Foreldelsesloven § 9 har ingen særregel om kunnskapskravet når fordringshaveren – skadelidte – er forbruker. Normalt er dette ikke en problemstilling ved erstatning utenfor kontrakt.
- (40) Fordringshaverens stilling som forbruker vil likevel kunne ha betydning ved den konkrete anvendelsen av kunnskapskravet i den enkelte sak. Spesielt for styreansvar kan det nok ofte være vanskelig for en forbruker å finne ut av organisasjonsstrukturen hos kontraktspartneren, særlig om selskapet er av en viss størrelse, for dermed å kunne ta stilling til om det er grunnlag for å rette et erstatningskrav mot selskapsledelsen.
- (41) I saken her er det imidlertid ikke anført at B var i uvitenhet om RBTs organisasjonsstruktur, eller om As mulige erstatningsansvar i egenskap av leder for foretaket. Det er det etter mitt syn heller ikke grunnlag for. Jeg peker i denne forbindelse på det som jeg har sagt om kunnskapskravet i § 9 nr. 1 mer generelt, og på at B var vel kjent med As sentrale stilling i RBT. Jeg har allerede nevnt uttalelsene i reklamasjonsrapporten 10. august 2017 og i reklamasjonsbrevet 18. august 2017 om blant annet «manglende ledelse». Lagmannsretten peker i sin dom på at B i en e-post til A 4. april 2017 skrev at «[n]år jeg stilte deg spørsmålet om du hadde kompetansen for denne type hus/rehabilitering burde du sagt nei». Selv om dette nok primært er ment som en klage på hvordan arbeidet ble ledet på byggeplassen, er det et ansvar for daglig leder å sørge for kompetent ledelse av det enkelte prosjekt som foretaket påtar seg.
- (42) Bs anførsel er i stedet at forbrukerperspektivet ved saken medfører at det i alle fall frem til etter midten av oktober 2017 var naturlig for ham å *ha fokus* på mangelskravet mot RBT, ikke på et styreansvarskrav mot A. Han mener at dette har betydning for anvendelsen av kunnskapskravet i § 9 nr. 1, slik at foreldelsesfristen først tok til å løpe etter dette tidspunktet.
- (43) I denne forbindelse gjør han gjeldende at det ikke kan anlegges et rent individuelt perspektiv, men et «grupperperspektiv», på hans stilling som forbruker. Han har særlig vist til to høyesterettsavgjørelser som han mener åpner for en slik tilnærming.
- (44) I begge saker var det spørsmål om rettsuvitenhet burde tillegges vekt i vurderingen av om kunnskapskravet i foreldelsesloven § 9 nr. 1 var oppfylt. I Varfjell-dommen var det spørsmål om foreldelse av et krav mot staten fremsatt av seks reindriftssamer om erstatning for skade på reindriften forårsaket av telekommunikasjonsanlegg som var oppført i beiteområder for reinen. Høyesterett uttalte på side 498 at det måtte legges særlig vekt på samenes særstilling som etnisk minoritetsgruppe, og at deres «mangelfulle

utdannelse og språkkunnskaper» lenge hadde skapt problemer i kommunikasjonen med storsamfunnet. Det ble pekt på at samene i lang tid hadde måtte leve med en følelse av at det var vanskelig å gjøre rettigheter gjeldende overfor storsamfunnet.

- (45) I Periscopus-dommen avsnitt 32 uttalte Høyesterett at «rettspraksis har, først og fremst i personskadesaker, strukket seg langt for å imøtekomme skadelidte» og pekt på «de særlige hensyn som gjør seg gjeldende i slike saker». I denne forbindelse nevnte Høyesterett blant annet sammenhengen mellom faktisk og rettslig villfarelse og den risikoen som rettskraftreglene kan innebære i kombinasjon med at det kan ta tid før en personskade manifesterer seg.
- (46) Etter mitt syn er disse uttalelsene uttrykk for svært konkret begrunnede modifikasjoner i utgangspunktet om at rettsvillfarelse ikke kan påberopes. Slik jeg ser det, kan man ikke utlede av dem at foreldelsesloven mer allment er åpen for å anlegge et «gruppeperspektiv» på kunnskapskravet i § 9 nr. 1, særlig ikke på spørsmålet om det kan tas hensyn til at fordringshaveren ikke har fokus på forhold som han eller hun i og for seg har tilstrekkelig kunnskap om.
- (47) Spesielt for forbrukerhensynet gjelder dessuten at dette vanligvis ivaretas gjennom uttrykkelige lovregler. I forbindelse med endringer i forbrukerkjøpsloven og enkelte andre lover i 2007 ble det overveid å harmonisere foreldelseslovens regler om foreldelse av misligholdskrav og særlovgivningens regler om absolutte reklamasjonsfrister. Det ble vist til at forbrukere lett kan bli lurt av et system som medfører at foreldelsesfristen kan være utløpt før reklamasjonsfristen. Under høringsrunden ble det også pekt på at forbrukere lett vil tro at en reklamasjonserklæring er nok til å avbryte foreldelsesfristen. Diskusjonen endte imidlertid med at man nøyde seg med å tilføye en bestemmelse i håndverkertjenesteloven og enkelte andre forbrukerlover som opplyser om at retten til å gjøre mangelen gjeldende også kan tapes etter foreldelseslovens regler. Jeg viser til Ot.prp. nr. 23 (2006–2007) side 37–38 og 44–45. Selv om problemstillingen i saken her er en litt annen, taler dette mot å anlegge et generelt forbrukerperspektiv ved anvendelsen av foreldelseslovens regler.
- (48) Hvorvidt foreldelsesfristen for Bs krav mot A først begynte å løpe på et senere tidspunkt enn da han mottok reklamasjonsrapporten i august 2017, må derfor etter mitt syn avgjøres ut fra hans konkrete forutsetninger – som imidlertid ut fra forholdene i saken her naturlig faller sammen med det som vil måtte gjelde for den jevne forbruker.

Startet foreldelsesfristen først å løpe da B ble klar over konkursen i RBT?

- (49) Jeg minner innledningsvis om det jeg har sagt om styreansvaret som et selvstendig ansvar.
- (50) B hevder at det for en forbruker som havner i konflikt med et foretak om mangelfull kontraktoppfyllelse, er en fjern tanke at foretaket ikke skal være i stand til å gjøre opp for seg. Fokus er følgelig på foretakets kontraktansvar, og først når det er noenlunde klart at foretaket ikke vil være i stand til å betale, kan det forventes at en forbruker vil rette oppmerksomheten mot mangelfull selskapsledelse. For Bs vedkommende var det følgelig først ved konkursåpningen i RBT i juli 2020 at kunnskapskravet i foreldelsesloven § 9 nr. 1 ble oppfylt.

- (51) Selv om mange forbrukere nok vil tenke slik, lar dette resonnement seg etter min mening ikke forene med ordlyden i foreldelsesloven § 9 nr. 1, som bare spør etter «nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige». Som nevnt hadde B senest i august 2017 kunnskap ikke bare om de aktuelle manglene, men også om As ledelsesrolle i RBT, og om at han i denne rollen var den som bestemte hvordan RBT skulle oppfylle kontrakten med B.
- (52) Det finnes rett nok noen avgjørelser om at foretaket har det primære ansvaret for å gjøre opp for seg, slik at fordringshaveren kan vente med å gjøre styreansvar gjeldende, men det er i saker der det økonomiske tapet som selskapsledelsen heftet for, først oppstod da det ble klart at foretaket ikke kunne betale. Disse sakene dreide seg om skatte- og avgiftskrav, som myndighetene ikke kan rette mot selskapsledelsen i form av erstatningskrav før det er klart at skattesubjektet – foretaket – ikke vil betale. Følgelig oppstod det ikke noe tap som skadelidte kunne ha hatt kunnskap om, før dette tidspunktet. Jeg viser til Rt-2011-1029 avsnitt 35, 41 og 42 og HR-2021-530-A avsnitt 38 og 39. I saken her oppstod det økonomiske tapet som As styreansvar gjelder, da den uaktsomme foretaksledelsen resulterte i mangelfullt utført oppdrag.
- (53) Anførselen om at foreldelsesfristen først begynte å løpe da RBT gikk konkurs og ikke kunne gjøre opp for seg, kan dermed etter min mening ikke føre frem.

Startet foreldelsesfristen først å løpe da det var noenlunde klart at RBT var erstatningsansvarlig for manglene?

- (54) Som nevnt pågikk det samtaler mellom B og RBT ved A om mulighetene for retting frem til årsskiftet 2017–2018. Dersom dette legges til grunn som startpunkt for foreldelsesfristen, er Bs krav ikke foreldet.
- (55) Forbrukere vil nok sjelden tenke nærmere på å fremsette erstatnings- eller prisavslagskrav før det er avklart at kontraktsmotparten ikke vil rette feilen. Det er imidlertid sikker rett at foreldelsesfristen for krav som grunner seg på mislighold, regnes fra den dagen da misligholdet skjer, altså uavhengig av reklamasjon, og følgelig ikke først fra det tidspunkt kontraktsmotparten har avslått å rette feilen. Jeg viser til det som jeg har sagt om Ot.prp. nr. 23 (2006–2007).
- (56) Styreansvaret er som nevnt et selvstendig krav. Når kravet først er oppstått, og skadelidte for øvrig har den nødvendige kunnskap om skaden og den ansvarlige, kan det etter mitt syn ikke være aktuelt å kreve kunnskap også om at en reklamasjonsprosess ikke vil ende i retting, før fristen etter foreldelsesloven § 9 begynner å løpe for styreansvaret. Det ville stride mot lovens system. Jeg har altså et annet syn på dette enn lagmannsretten, som la vesentlig vekt på dialogen med RBT om kontraktsbruddene da den kom til at Bs krav ikke var foreldet.
- (57) B har også pekt på at A så sent som i lagmannsretten gjorde gjeldende at det var B selv, ikke RBT, som hadde prosjektlederansvaret for byggearbeidene. Denne anførselen fra A medførte imidlertid etter mitt syn ikke en slik usikkerhet om utfallet av en erstatningssak at kunnskapskravet i foreldelsesloven § 9 nr. 1 ikke var oppfylt. Lagmannsretten fant ingen holdepunkter for at B skulle ha påtatt seg dette ansvaret.

Må B innvilges områdingstid?

- (58) B har endelig anført at han måtte ha en viss områdingstid etter at reklamasjonsrapporten forelå, før han hadde eller burde hatt slik kunnskap om kravet mot A som foreldelsesloven § 9 nr. 1 krever, og at områdingstiden i dette tilfellet varte til etter 14. oktober 2017. I så fall ble foreldelsesfristen på tre år avbrutt i tide gjennom saksanlegget 14. oktober 2020.
- (59) B har pekt på et par avgjørelser der Høyesterett har ment at fordringshaveren måtte innvilges en viss områdingstid før foreldelsesfristen begynner å løpe.
- (60) I Rt-1992-603 ble det på side 610 uttalt at skadelidte i en sak om nakkeslengskade måtte få noe tid til å forberede søksmål etter at det forelå en spesialisterklæring. Uttalelsen må imidlertid ses på bakgrunn av det Høyesterett også uttaler om at nakkeslengskader på det tidspunktet ikke var alminnelig kjent i Norge. Slik jeg forstår Høyesterett, var det her tale om tid til å sette seg inn i rapporten for å ta stilling til om det objektivt sett var grunnlag for å gå til søksmål. Jeg viser til det som jeg tidligere har sitert fra HR-2021-530-A.
- (61) Saken i Rt-2012-543 gjaldt et krav mot staten som følge av et forvaltningsvedtak. I avsnitt 62 ble fordringshaver innvilget «noko omrømingstid ... til å vurdere den faktiske situasjonen» etter at vedtaket var truffet. Også her er det etter mitt skjønn tale om en konkret vurdering av hvilken tid fordringshaveren trengte etter vedtaket for å få avklart om det var faktisk grunnlag for et søksmål.
- (62) Et kontraktsrettslig mangelsansvar for et foretak er ikke det samme som et styreansvar for mangelfull ledelse av foretakets arbeid med å oppfylle kontrakten. Det kan gjøre det nødvendig å undersøke nærmere om det er grunnlag for å knytte forbindelsen fra foretakets mangelsansvar til et styreansvar for ledelsen.
- (63) Som jeg allerede har nevnt, ligger det imidlertid ikke slik an i denne saken, der daglig leders rolle og mulige ansvar allerede var kjent for skadelidte. Noen ytterligere områdingstid etter august 2017 er det da ikke grunnlag for.
- (64) Min konklusjon er altså at heller ikke denne anførselen kan føre frem. Følgelig begynte foreldelsesfristen for erstatningskravet mot A å løpe senest i august 2017, og kravet var følgelig foreldet ved saksanlegget 14. oktober 2020. A må dermed frifinnes.

Sakskostnader

- (65) A har nedlagt påstand om at han tilkjennes sakskostnader for tingretten og lagmannsretten, og at det offentlige tilkjennes sakskostnader for Høyesterett.
- (66) Både A og B er innvilget fri sakførsel for Høyesterett. Høyesterett har behandlet saken på grunn av den prinsipielle betydningen foreldesspørsmålet har, og jeg ser da ikke grunn til å pålegge B å betale sakskostnader til det offentlige, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.
- (67) Jeg mener videre at B bør fritas fra å betale sakskostnader for tingrett og lagmannsrett. Lagmannsretten ga B rett i det underliggende spørsmålet om at vilkårene for å gjøre styreansvar gjeldende overfor A var oppfylt. Det er bare foreldesspørsmålet som ble bragt videre til Høyesterett. Jeg legger til grunn at det er det underliggende spørsmålet som

har påført partene de største prosesskostnadene. Tungtveiende grunner tilsier da at B fritas fra å erstatte As sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.

Konklusjon

(68) Jeg stemmer etter dette for slik

D O M :

1. A frifinnes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

(69) Konstituert dommar **Elsheim:** Eg er i hovudsak og i resultatet samd med fyrstvoterande.

(70) Dommer **Arntzen:** Likeså.

(71) Dommer **Matheson:** Likeså.

(72) Justitiarius **Øie:** Likeså.

(73) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. A frifinnes.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.